

Pošljite SMS s ključno besedo RKS na 1919.

DELO

Zadnja spr.: Sre, 17.08.2005, 18:31
markopu | odjava

tiskana izdaja *iskanje*

Iskanje

Moje Delo

Sobotna priloga - Sob, 05.02.2005

HTML oblika

Arhiv

Zadnja izdaja

Komentarji

Sobotna priloga

Nedelo

Zaposlitev

Poslovni portal

Borza

Izberi.si

Forum

MM portal

Vsak dan
nekaj novega

www.mmportal.delo.si

Mobilna plemena novega tisočletja

A

A

Ljubezen v času SMS

MILEK Vesna, Sob 05.02.2005

Prizor št. 1. – Eden ljubljanskih lokalov. Štiri dekleta, okrog dvajsetih let, sedijo za mizo, pred njimi so štiri mobilni telefoni različnih barv, mrzlično pritiskajo na tipke, pošiljajo sporočila, čakajo na odgovore, telefoni med vsesplošnim hihitanjem krožijo iz roke v roko.

ORODJA

Prizor št. 2. – Poslovneža hodita čez Šuštarški most, drug ob drugem, vsak s svojim mobilcem v dlani, ne govorita, s palcem pritiskata na tipkovnico in prebirata sporočila. Pisarna na dlani.

Prizor št. 3. – Par sedi za mizo v restavraciji. Od časa do časa fotografirata kakšen del telesa drug drugega, košček beluša, ki ga ženska nosi v usta, njene odprte ustnice, njegove oči, njen sandal pod mizo, njegovo dlan na mizi – in si izmenično pošiljata posnete fotografije. Početje, ki ju očitno veliko bolj zabava kot fizični stik.

Mobilni telefon je vstopil na prizorišče in s seboj prinesel cel spekter projiciranih strahov in upanja, in predvsem novih možnosti za raziskovanje. Res je, da vsak prihod nove komunikacijske tehnologije zaznamuje histerija o vseh vrstah kulturoloških, socioloških in psiholoških učinkih, ki naj bi jih imela v našem življenju. Moralna panika je zavladala ob izumu fotografije (ki naj bi pomenila konec slikarstva), izumu televizije (ki naj bi pomenila konec gledališča in kina), računalnika v osemdesetih, interneta v devetdesetih, zdaj so na vrsti mobilni telefoni.

Howard Rheingold, eden najpomembnejših svetovnih gurujev kiberprostora in digitalne kulture, v uvodu v knjigo *Ne-vidne množice* (Vale-Novak, Mobitel; 2004) opisuje, kako se je nekega pomladnega popoldneva leta 2000 sprehajal po ulicah Tokia in opazoval ljudi, ki so strmeli v svoje mobilne telefone, namesto da bi z njimi govorili. »Takrat se je v meni sprožil občutek, ki sem ga že nekajkrat doživel - hipno spoznanje, da mi bo neka tehnologija spremenila življenje na način, ki ga ne morem predvideti.« Od takrat je izmenjavanje kratkih sporočil prek mobilnikov v Evropi in Aziji povzročilo izbruh novih subkultur. Mutirali so obredi dvorjenja med mladostniki, politični aktivizem in načini vodenja podjetij. Short Message Service je tako samo eden prvih znanilcev sprememb, ki jih Rheingold napoveduje v prihodnjih letih. Morda gre za preobrazbo, ki je še bolj revolucionarna kot nastanek pisave, je ob knjigi zapisal Sir Arthur C. Clarke.

»Kje si?«

»Na začetku telefonskega pogovora ne vprašamo več: *Kako si?*, ampak *Kje si?*« pravi pisatelj in urednik pri Cankarjevi založbi Andrej Blatnik. »Ta začetek telefonskega občevarja kaže, da smo čedalje bolj tisto, kar se vidi od zunaj, in vse manj tisto, kar čutimo znotraj.

Pomembnost nadzora, kje je naš sogovornik, kaj počne. Foucaultov panoptikon. Učinek Velikega brata. Vsi dosegljivi, kjerkoli. Kot napoveduje Rheingold - »se bližamo svetu, v katerem bodo vohunske naprave vgrajene v vsak predmet, s katerim pridemo v stik, mobilne naprave jutrišnjega dne bodo oddajale množico osebnih podatkov nevidnim nadzornikom vsem okrog nas, medtem ko se bomo premikali z enega kraja na drugega.«

»Tega vsaj zaenkrat ne bi problematiziral. Če smo nenehno dosegljivi, smo zato, ker to hočemo,« pravi Zoran Thaler, predsednik uprave Simobila. »Paradoksalno si prav takrat, ko si »priključen na mrežo, torej prav takrat, ko naj bi bil popolnoma dosegljiv, in nadzorovan – ti tisti, ki ima nadzor nad situacijo. Vidiš, kdo te kliče, na voljo imaš možnost, da odgovoriš na klice ali pa tudi ne.« Če telefon izključiš, bo glas klicatelju povedal vsaj to, v kateri državi se nahajaš.

Prenosni telefon ni le naš stik s svetom, brneča stvarca, ki je pravzaprav ne moremo izključiti, je tudi naš alter ego, naš podaljšani jaz, takšen, kot ga hočemo predstaviti. Fiktivna osebna izkaznica. »Nekaterim se zdi tako pomemben del identitete, da ga

Žepnice

Svetovne uspešnice po žepni ceni!

ŽE OD 900 SIT NAPREJ!

OB NAKUPU PREJMETE **DARILO**

2 x **Žepnice** = žoga
3 x **Žepnice** = torba
4 x **Žepnice** = radio
5 x **Žepnice** = fotoaparati

skoraj tako, kot da so izgubili roko,« pravi Metka Kuhar, mlada raziskovalka, sociologinja na FDV. Docentka na Katedri za medijske in komunikacijske študije na FDV Tanja Oblak navaja eno redkih raziskav na to temo pri nas, ki so jo na reprezentativni anketi izvedli leta 2003 v okviru projekta RIS (Raba interneta v Sloveniji). Ta v grobem odkriva tri tipe uporabnikov mobilnih telefonov: »funkcionalni uporabniki«, torej tisti, ki brez telefona ne morejo shajati; na aparat »čustveno navezani uporabniki«, ki jim veliko pomeni estetski vtis telefona in so nanj tudi precej osebno navezani. V zadnji skupini pa so »manj intenzivni uporabniki«, za katere je telefon predvsem neko funkcionalno orodje. Toda konkretnije raziskave o fenomenu mobilne telefonije, kulturi SMS, o zasvojenostih, o vseh razsežnostih, ki jih prinaša najbolj množičen pojav nove tehnologije, za zdaj nimamo. Tanja Oblak sicer napoveduje, da na FDV pripravljajo obširnejše terenske raziskave, s katerimi naj bi do točnejših in predvsem zanesljivejših podatkov o »slovenski mobilni kulturi« šele prišli.

Zakaj SMS in ne klic?

V Mobilnih omrežjih je v decembru zabrnelo 6,5 milijona SMS, pri Simobilu imajo 7,3 milijona SMS. Samo v zadnji uri minulega leta so Mobilni uporabniki poslali 360.000 sporočil, Simobilovi pa 65.000. Tako pri Mobilni kot pri Simobilu zaznavajo tudi naraščanje števila »daljših sporočil, ki presegajo klasično obliko 160 znakov, ki jih omogočajo vsi sodobnejši telefoni. Oba operaterja navajata podatke, da je velika večina uporabnikov SMS sporočil predstavnikov mlajše generacije. Pri Simobilu so to uporabniki paketa Orto Smart, pri katerih naj bi bili SMS celo primarni sistem komuniciranja. »Tudi zato, ker se lahko z besedami pove precej več kot v istem času z govorno komunikacijo, ki stane toliko kot SMS,« pravi David Glumac, produktni vodja pri Simobilu. »SMS ne moti okolice, kot jo lahko telefonski pogovor, prejemniku omogoča, da si zanj vzame čas, ko je to mogoče, po tem, ko je imel čas za premislek in odločitev. V nasprotju s telefonskim klicem je tudi 'bolj fizičen',« pravi Zoran Thaler, »ostaja v telefonu – in kot tak omogoča vizualni opomin nase.« Ena od prednosti SMS pred e-maili je tudi sinhronost. Napišeš, pomisliš – in že v naslednjem hipu bo sporočilo prišlo do naslovnika. Če ne bo, te bo o tem obvestil tvoj telefon. Čedalje več mladih priznava, da se, kadar želijo prekiniti partnerski, prijateljski odnos, odloča za – SMS. Besede v tem primeru manj bolijo. Sociologinja Metka Kuhar pravi takole: »SMS lahko olajša mučno ponovno vzpostavitev stika ali prvi stik. Zlasti sramežljivim in plašnim ljudem je tako lažje navezati stik, saj se jim ni treba osebno izpostavljati.«

SMS ima v intimnih odnosih pravzaprav izrazito dvojno naravo. V naš domišljjski svet prinaša besedne koncentrate, prave male »haikuje« – hkrati pa se s tem večja dvoumnost sporočil. »Sploh kadar gre za intimne odnose SMS od avtorja zahteva veliko tehtnega razmisleka in pogosto zbujata dvome, napetost ali strah,« pravi dr. Marko Milosavljevič, profesor na FDV: »Namesto 'short message service' bi ga pogosto lahko definirali kot 'sado mazohistic service'. Včasih je dvoumnost seveda namerna in je del igre med dvema osebam, pogosto pa je nezaželena ter pelje do zapletov ali sporov.« Zato je lahko hkrati tudi orodje nadzora nad partnerjem. »SMS se v erotičnem odnosu lahko hitro sprevrže v sredstvo za počasno mučenje,« pravi 32-letna arhitektka. »Vsakdo, ki je še na začetku romance, dobro ve, kako mučno je čakanje na sporočilo, nenehno pogledovanje na zaslonček telefona, spanje z mobilcem pod vzglavjem, ki te lahko spravi v norost.«

SMS kot jezik ljubezni?

Prevajalec iz nemškega jezika Slavo Šerc, ki živi in deluje v Nemčiji, pravi, da so v večjih nemških mestih trenutno zelo popularni nočni klubi, kjer mladi sedijo za mize, na katerih so telefoni – če se hočeš seznaniti z družbo pri sosednji mizi, pokličeš številko telefona drugega omizja ali pošlješ SMS. Nič ni več preprosto, niti zapeljevanje ne. Klasični pristop očitno zahteva preveč tveganja in poguma, dodaja z nasmeškom. Sediš poleg osebe, s katero si prišel na zmenek, in po mobilnem telefonu komuniciraš z drugimi tremi. »Kot da nam to, kar doživljamo v tem trenutku, fizično, ni več dovolj. Z nekom si skupaj, hkrati pa je tvoja pozornost razpršena vsenaokrog, v pričakovanje drugih sporočil, v komunikacijo s tistimi, ki niso prisotni,« razmišlja Slavo Šerc. Na takšne prizore naletimo vse pogosteje. Dekleta za mizo v baru, vsaka s svojim mobilnim telefonom v roki, palci neutrudno pritiskajo na tipkovnico. »Skupaj si izmišljujemo sporočila in skupaj preverjamo, kakšno sporočilo bo tisti, ki ga je prejel, poslal nazaj. Tako skupaj ocenjujemo njegovo osebnost, pripravljenost na zvezo, razgledanost, smisel za humor ...,« pravi Ana, 21-letna študentka sociologije kulture. »Čisti SMS-seks v mestu,« se zahihita njena prijateljica, študentka psihologije.

Obredi zapeljevanja

Po eni od britanskih raziskav na spletu (december 2004) je 56 odstotkov vprašanih v starosti od 18 do 29 let izjavilo, da »imajo za sabo »nekaj SMS-romanc«. *SMS-flirt*, *SMS-ljubimci*, *SMS-avanture*, *SMS-virgin* – so v jeziku dela urbane populacije že udomačeni pojmi. »Šala, da je mobilna telefonija spremenila spolno življenje Slovencev, postaja vse bolj realna,« se nasmehne 29-letni mladenič, ki dela kot copywriter v oglaševanju. SMS kot umetnost zapeljevanja. Ob tem niso izjema predstavniki srednje generacije. »Ženi zadnje čase pošiljam ljubezenske SMS. Nisem vedel, da lahko erotično začinjena sporočila vrnejo žar v najin odnos,« pravi 44-letni podjetnik. Hrvaški sociolog in seksolog Aleksandar Štulhofer meni, da »bomo o učinkih SMS-komunikacije na človekovo spolnost lahko sodili šele čez kakšnih pet let, ko bo generacija, ki zdaj odrašča z mobilnimi telefoni, postala seksualno aktivna.« Prepričan je, da je SMS v

sporočil o tem, da nam je nekdo všeč, da nas vznemirja in podobno. Res pa je, nadaljuje Štulhofer, da je »SMS-komunikacija idealna za vzbujanje iluzije o intimnosti na daljavo, ker – sporočila kakor da padajo z neba, kadar jih najmanj pričakuješ in kadar jih najbolj potrebuješ. To se seveda zdi romantično. Kakšna iluzija!«

Spremenjen jezikovni kod

Ena od najbolj pogostih skrbi pri vsakem porastu nove tehnologije je, kako bo vplivala na klasične oblike komunikacije, na konvencionalne lingvistične prakse. Britanci so, recimo, zaskrbljeni zaradi izginjanja apostrofa, pri nas pa se postavlja vprašanje, kako bodo nove tehnologije vplivale na slovenščino. Izginjanje velikih začetnic, neupoštevanje ločil, pogovorni jezik, sleng, krajšave. »Gotovo gre za spreminjanje jezikovnega koda, ki se vse bolj bliža pogovornemu jeziku in ponuja svoje posebne rešitve v prostorsko omejenem polju izražanja,« pravi Tanja Oblak s FDV. »Toda medtem ko internetne klepetalnice in forumi ponujajo večjo možnost izbire identitete in igranja vlog, pri SMS-sporočilu natančno vemo, čigav je in kdo ga pošilja. Zato se tu težko govori o anonimnosti ali svobodi komuniciranja,« pravi Oblakova.

Zato pa naj bi bile med mlajšimi uporabniki pogoste SMS-okrajšave (l8r dons pr sk8rjih, pa una gjutika k je cist hot 4ya bo tm), navaja Glumac. Čeprav po izsledkih raziskave službe *YouGov (December 2004)* tekstovne okrajšave med mladimi Britanci niso tako popularne, kot si mislimo, in jih uporablja le 13 odstotkov vseh mobilnih uporabnikov.

»Kot bralec sem upal, da bo omejenost na tistih 160 znakov SMS-kratkopisa prinesla zgoščenost v izrazu, ki jo je lagodnost računalnika raztopila,« pravi pisatelj in urednik Andrej Blatnik. »Namesto zgoščenosti pa smo dobili znakovne anglicizme (B4 namesto prej; 2U namesto tebi; L8R namesto kasneje) in uveljavitev čustvene ikonografije kot povzetka duhovnega stanja pripovedovalca, t. i. smeški, torej ;-). Jezik komunikacije se s tovrstnimi dogovorjenimi krajšavami poenoti in je vse manj izraz avtorske (p)osebnosti.«

A vendar je treba priznati, da se tudi zaradi razvoja novih komunikacijskih tehnologij velika večina populacije vse bolj ukvarja z besedami. Nenazadnje se je po besedah Primoža Karpeta, pomočnika direktorja Mobitela, »aktiviral neizrečeni govorni potencial ljudi«, saj je bilo pred pohodom mobilne telefonije veliko »t. i. zamujene komunikacije« (...sem te klical pa te ni bilo doma...). Danes teh izgovorov ne more biti več, predvsem pa so mobilni telefoni aktivirali govor tam, kjer prej ni bil mogoč (v gneči, v avtomobilu, v restavraciji, na plaži ...). »Prepričan sem, da to ljudi prej zbližuje kot odtuja in da ima tu mobilna telefonija izredno pozitivno vlogo,« pravi Karpe. »Pri tem pa to ne pomeni, da ljudje sedaj manj govorijo 'v živo' in se manj socializirajo.« Prof. Dubravko Škiljan, doktor jezikoslovja, predavatelj na FF v Zagrebu in ISH v Ljubljani od jezikovnih politik pričakuje, da se bo prav to podiranje norme, ki izhaja iz novih medijev, razširilo tudi na druga področja javne komunikacije. »Vidimo, da se je to delno že zgodilo radiu in televiziji. Tako se bo današnja eksplicitna standardizacija preselila in ohranila v nekaterih vrstah getov, v getu visoke politike, raznih oblikah strogo formalnega izobraževanja, sodstva in tako dalje.«

Multimedijska sporočila, MMS

Stari rek, da podoba pove več kakor tisoč besed, včasih drži. Dolgo pismo, v katerem bi pred sto petdesetimi leti prijatelju opisovali »romantično italijansko mesto«, danes nadomesti fotografija tega mesta in nas v njem, ki ga pošljemo zelenemu naslovniku. Čas, ki je za to potreben: nekaj sekund. Primer: Fotografija mesteca v Toskani ali fotografija partnerja v Fontani di Trevi s pripisom »*rad bi te poljubljal tukaj. cez teden dni te tudi bom. pripravi kovčke.-)*« Že William Blake je vedel, da imajo besede in podobe hkrati največjo moč. In naš telefon je postal vsemogočen. Danes se ne bom ukvarjal več z iskanjem slikarja, da bi naredil čim lepši portret moje drage, pravi Umberto Eco, ampak bom namesto tega naročil bleščečo verodostojno fotografijo. Če se »mudi«, bo fotografijo dobil po displeju svojega mobilca. Še več, z MMS beležimo najbolj intimne trenutke, svojemu ljubljenu ali ljubljeno pošiljamo telo po koščkih, v sliki. Ustnice, popek s piercingom, novi tatu, dekolte v novem nedrčku. Če se tega še niste spomnili sami, vas je na to lahko opozoril oglas enega od mobilnih operaterjev. Leta 2004 so v Mobitelu registrirali predvsem izrazito rast multimedijskih storitev - tako je bilo samo v mesecu decembru poslanih 460.000 MMS, na letni ravni pa se je obseg pošiljanja MMS od leta 2003 povečal kar za šestkrat. Tudi pri Simobilu je opazna rast sporočil MMS, decembra 2004 jih je bilo poslanih 85.000, kar je prav tako šestkrat več kot lani decembra. Primož Karpe, pomočnik direktorja Mobitela, vidi nadaljnji razvoj mobilne komunikacije prav v »povezavi besede z multimedijo, s statično ali dinamično sliko. Vse bolj se vpeljujejo 'dodatki', ki dajejo besedi dodaten povedni ton.« MMS pa seveda spet načenna vprašanje o »prevladi« vizualne komunikacije pred znakovno. Drži, da so obstoječe in nove generacije pač računalniško usmerjene, piše Umberto Eco v enem svojih člankov o novih medijih, »a glavna značilnost računalniškega zaslona je, da kljub vsemu vključuje več besed kot podob. Problem torej ni izrinjanje besedne komunikacije na račun podob,« nadaljuje Eco, »problem zahodne civilizacije postaja osamljenost.«

SMS-zasvojenost

Mnogi naključno izprašani mladostniki pravijo, da si ne znajo predstavljati dneva brez mobilnega telefona. Kadar ga pozabijo doma, se počutijo goli, nezaželeni, sami. Odmori med šolskimi urami na osnovnih šolah, gimnazijah, v avlah fakultet so videti popolnoma

za druženja izkoristijo za ukvarjanje s sporočili po telefonu ali za preverjanje e-mailov. »Mobilni telefon pač omogoča takojšnji, hipni stik, ki je zopet ena od značilnosti mladostništva,« pravi psihiater Gorazd Mrevlje. »Pritisk na gumb, in že je vzpostavljen stik s prijateljem, s katerim lahko takoj in o vsakem času podeli občutke veselja, sreče in ugodja ali pa obupa, žalosti, krivice in jeze. Če ni glasu, so tu SMS-sporočila, ki na drugačen način omogočajo takojšen stik. Pisana beseda je včasih res manj kompromitirajoča, manj izdajajoča, bolj kontrolirana in bolj ciljana kot glas v nekaterih situacijah.«

Po belgijski študiji o učinku medijev na vedenje in zdravje mladostnikov (SOMAH) ima skoraj polovica 16-letnikov v Belgiji moteno spanje, ker spijo s telefonom ob vzglavju in čakajo na novo sporočilo. Po poročanju britanskega Straits Timesa se v Veliki Britaniji zaradi zasvojenosti s SMS-sporočili trenutno zdravi okrog 60 pacientov, med njimi je samo eden star več kot 20 let, vsi drugi so mlajši od 16 let. Vse več nemških, angleških in italijanskih psihoterapevtov govori o MPD (mobile phone disorders), največkrat omenjajo zasvojenost s SMS-sporočili, ki da tako kot večina zasvojenosti povzročata resno »psihično in navsezadnje tudi finančno škodo«. Nemški psihoterapevt Andreas Herter z oddelka za zasvojenosti na kliniki v Hannoveru, navaja med najbolj ekstremnimi primeri pacientov 8-letnega dečka, ki je s kompulzivnim pošiljanjem sporočil porabil 8.900 evrov, ali zakonski par, ki se je zadnje mesece lahko pogovarjal samo prek mobilnih sporočil, čeprav sta sedela drug ob drugem. Simptomi SMS-odvisnosti: nenehno pogledovanje na mobilni telefon, vsako minuto, čakanje na SMS, če ga ne dobijo, postanejo tesnobni in jih začnejo kompulzivno pošiljati naokrog. Čedalje pogostejše naj bi bile tudi poškodbe palca. »V Sloveniji se s to vrsto »odvisnosti« ali pojavom MPD še nismo sistematično srečevali ali ukvarjali,« pravi dr. Mrevlje. »Tisti, ki delamo z mladostniki, opažamo določeno navezanost na telefone, vendar pretiravanje v tej smeri razumemo kot motnjo le takrat, kadar je posledica drugih mladostniških zapletov ali težav v tem razvojnem obdobju. Odvisnost ali pretirana navezanost na mobilni telefon je predvsem simptom in prvo opozorilo, da se z mladim človekom dogaja nekaj pomembnega v čustvenem in socialnem pogledu. Gre torej za posledico, ne pa za vzrok.«

SMS kot corpus delicti

Sporočila SMS prinašajo novo razsežnost tudi v tabloide in omogočajo najrazličnejše manipulacije. Na spletnih straneh najdemo obskurne novice, kot so: »Kalifornijska lepota Dessarae Bradford, nekdanja delavka na vroči liniji, toži novega Alexandra Velikega, Colina Farella, ker naj bi ji pošiljal umazane SMS, ki so v njej zbuja tesnobo in strah.« Sporočila SMS se vrvajo tudi na strani slovenskih tabloidov in predstavljajo meje zasebnosti. Marko Milosavljevič ugotavlja, da so sporočila SMS lahko pogosto sodobna elektronska oblika poezije haiku, lahko pa izmenjava takšnih kratkih sporočil pripelje v nova nevarna razmerja, le da teh v nasprotju z De Lacosovim romanom ne povzročajo pisma, ampak tipična komunikacija 21. stoletja. Namesto papirja, črnila in gosjega peresa potrebuješ samo vzdržljiv palec. In medtem ko je nekoč obstajala prava umetnost skrivanja dolgih ljubezenskih »prešuštnih pisem«, pod ključ, je danes dovolj (vsaj za zdaj) pritisk na tipko – delete. Če na to malenkost pozabiš, nastane problem. Že leta 2003 je odvetniška pisarna Tomponzi iz Rima objavila, da so v kar 87 odstotkih ločitvenih afer pri njih vpleteni mobilni telefoni oziroma sporočila SMS. »Lahko se pogovarjaš s svojim možem in medtem hladnokrvno pišeš sporočilo SMS svojemu ljubimcu, telefonskega klica pač v tem primeru ne moreš opraviti,« pravi lastnica omenjene odvetniške pisarne. Znani ljubljanski odvetnik, ki ni želel biti imenovan, izhajajoč iz svoje prakse potrjuje, da se tudi pri nas večina zakonolomov odkrije, ko eden od partnerjev najde nezaželeno sporočilo ljubice ali ljubimca v telefonu, in da to postaja čedalje pogostejši razlog za razvezo. SMS velja kot dokazno gradivo. Postopek je preprost. Greš na sedež mobilnega operaterja, kjer ti napišejo potrdilo, »da je bil s te in te številke poslan SMS s takšno in takšno vsebino«. In v civilnem ločitvenem postopku to lahko predložiš kot dokaz. Policija v kazenskem postopku SMS ne sme uporabiti kot dokazno gradivo, razen če gre za izrecno dovoljenje sodišča.

»Morda se lahko ob takšnih podatkih le nasmehnemo, toda velja pomisliti in ob takšnem duhovičenju na račun nespretnih ali »nepazljivih« ljubimcev na druge srh zbujajoče možnosti, ki se lahko tako vtihotapijo v naše življenje,« pravi dr. Mrevlje. »Pa smo spet pri tistih, ki se sistematično ukvarjajo s posledicami stresa sodobnega življenja, in pri kritiki globalizacije, ki je z mobilno telefonijo dobila zelo dobrega izvajalca in apologeta.«

Združevanje pametnih združb

Gledališki režiser in akademski slikar Vlado G. Rotvan je prepričan, da panika odveč: »Mobilni telefon je kot eden najosrednejših nosilcev komunikacijskih tokov postal najodličnejši grešni kozel, na katerega lahko pripopamo in vsaj začasno oddamo svoje bazične, stare, globoko altamirske strahove in mu trenutno pripišemo neposredno odgovornost za medsebojno odtujenost, distanco, izogib konkretnemu stiku...Kakor da bi se naštetu lahko pojavilo šele z vzpostavitvijo mobilne komunikacije, mobilna komunikacija izpostavlja odsotnost neposrednega stika, izpostavlja razdaljo (in zato 'kako' nadomesti s 'kje') in s tem zgolj razkriva že obstoječe dejstvo – ne pa tudi vzpostavlja!«

In vendar - nekaj ni več isto. Rheingold v *Ne-vidnih množicah* poleg vizije panoptikuma odpira tudi novo, »pozitivnejšo opcijo« mobilnih plemen: »Vse brezžične organizatorje, ki zaznavajo lokacijo, brezžična omrežja in superračunalniške skupnosti, družijo ena

delovanje prej ni bilo mogoče.« In to zблиževanje tehnologij po Rheingoldu odgovarja na temeljno vprašanje civilizacije: Kako se posamezniki, ki so bili do zdaj navajeni tekmovati, naučijo sodelovati? Herald Tribune je na primer objavil članek, kjer se sprašuje o vlogi SMS pri varnosti, sploh v nedavnem primeru naravne katastrofe kot je bil cunami. Trenutno nobena druga oblika ne ponuja možnosti, da v nekaj minutah pošlješ sporočilo več sto uporabnikom hkrati in je ob tem velika možnost, da jih bo velika večina to sporočilo tudi prejela. Možnosti, ki se odpirajo, bodo postale realnost v nekaj letih. In medtem, ko čakamo na prve resnejše študije o mobilni telefoniji pri nas, lahko opazujemo. Na ulici, v kavarnah, v šolskih klopeh, na avtobusu. Ljudje z mobiteli, prilepljenimi na ušesa. Ljudje, ki hodijo s telefoni na dlani, ljudje, ki so videti, kot da govorijo sami s sabo. Ljudje z drgetajočimi palci, ki so nova digitalna moč 21. stoletja.

Vesna Milek

 NATISNI SHRANI POŠLJI

 nazaj na rezultate iskanja

KOMENTARJI - PRISPEVAJTE SVOJE MNENJE

ime in priimek

Komentar...

Prosimo, da vaši prispevki niso žaljivi in da ne vsebujejo besed, ki niso primerne za objavo.

 oddaj komentar

KOMENTARJI OBISKOVALCEV

 RAZVRSTI PO ČASU

Ni komentarjev.

 [na vrh](#)